

Riiklikud sotsiaaltoetused puuetega inimestele

Monika Haukanõmm
EPIKoja juhatuse esimees
11.11.2011, Tallinn
Eesti Reumaliidu teabepäeval

Ülevaade Eesti puuetega inimeste statistikast – tugev kasvutrend

2009. aastal oli Eestis 118 000 isikut, kellele on määratud **puude raskusaste** (8,8% rahvastikust),

2010 -120 432 isikut (9% rahvastikust), kellest:

- 6 408 - lapsed (0-16),
- 45 734 - tööealised (16-65),
- 66 225 - eakad (65+...)

2011- 128 087 isikut (10,8% rahvastikust), kellest:

- 8 572 - lapsi vanuses 0-17.a
- 51 762 - tööealiseid vanuses 18-64.a
- 67 753 - eakaid vanuses 65+ ...

Ülevaade Eesti statistikast

- Puuetega inimesed moodustavad 2011.a rahvastikust üle 10%, - neist 60% naised ja 40% mehed
- Vanusegrupiti erinevad osatähtsused märgatavalt:

Vanaduspensioniealised	60%
Tööealised	35%
Lapsed	5%
- Esmakordne puude taotlemine:

2009	-	21 436
2010	-	27 708

Sagedamini esinevad puudeliigid ja terviseprobleemid:

- liikumispuudega inimesed - 46 484, osakaal rahvastikust 3,5%,
- muu puudega (erinevad haigused või selle tüsistused - vereringeelundkonna haigused (süda, vererõhk jm), lihas- ja luukonna haigused, kasvajad, närvisüsteemi haigused, ainevahetussüsteemi haigused (diabeet), hingamisteede haigused (lastel) - 31 735, osakaal rahvastikust 2,4%
- psüühilise erivajadusega - 21 837, osakaal 1,6% rahvastikust
- liitpuudega inimesi on 12 018 ehk 0,9%,
- nägemispuudega inimesi 3828 ehk 0,3%,
- kuulmispuudega 2016 ehk 0,2%
- keele- ja kõnepuudega inimesi 403 ehk 0,03%

Puudega lastel on puude põhjused erinevad täisealistest

- Enim esineb „muu puue, haigus“ – 42 %
 - Puude määramise põhjuseks astma diagnoos
- Liitpuue – 18%
- Vaimupuue või psüühikahäire – 16%
- Liikumispuue – 15%
- Kuulmispuue – 4%
- Nägemispuue – 3%
- Keele – või kõnepuue – 2%

Püsiv töövõimetus

Lisaks puudele on tööealistel isikutel õigus taotleda ka püsiva töövõimekaotuse tuvastamist:

2010. aastal oli isikuid, kellel oli määratud:

ainult puue – 78 000

ainult töövõimekaotus – 42 000

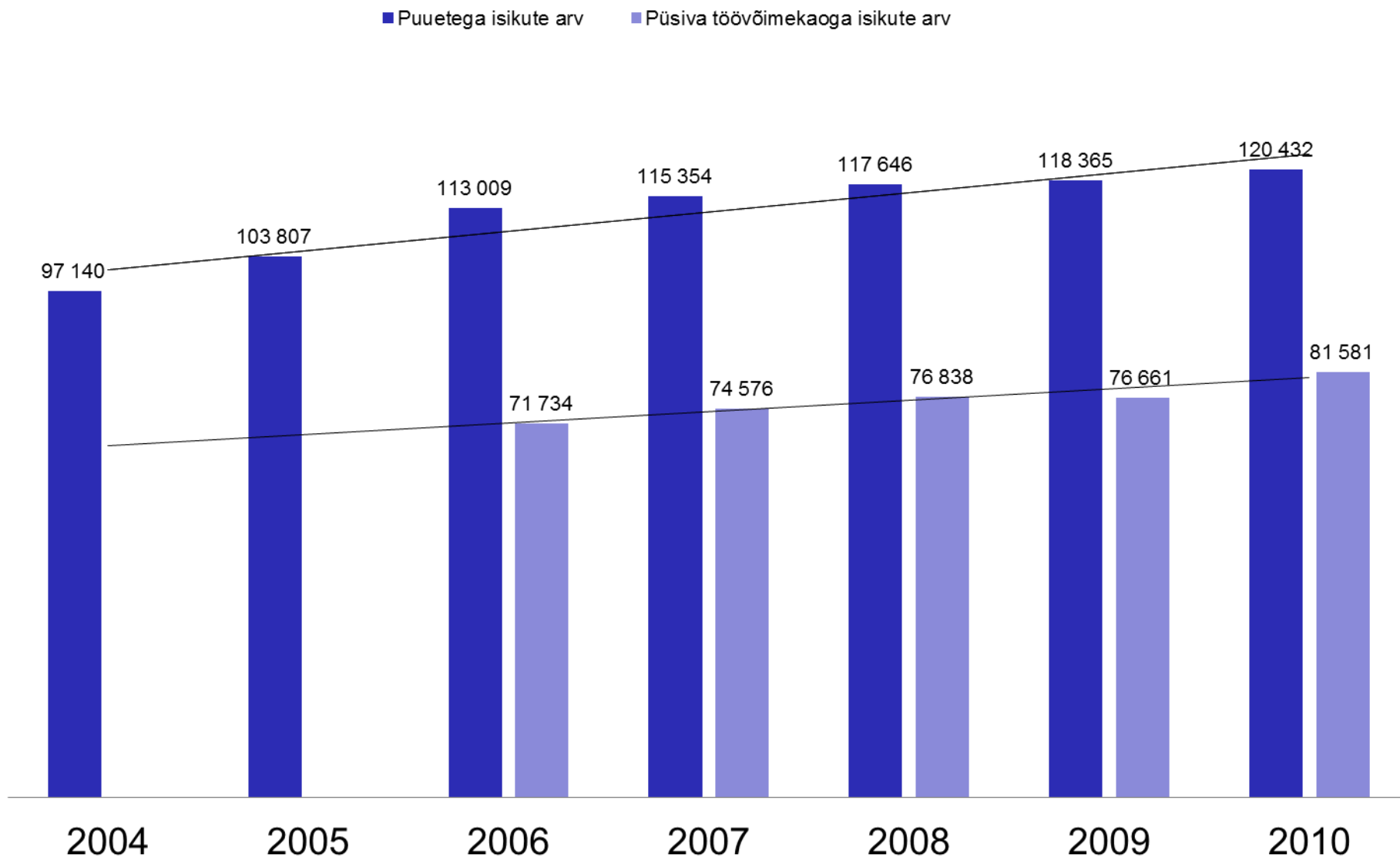
nii puue kui töövõimekaotus – 39 337.

Püsiva töövõimekaotuse põhjused on üldhaigestumine, vigastus, vähemal määral kutsehaigus, tööõnnetus, avarii.

Hinnanguliselt esineb igapäevategevuste piiranguid 11,4%-l 16-aastastel ja vanematel isikutel

(Tervisekäitumise uuring (2006) Tervise Arengu Instituut)

Puuetega inimeste arv kasvab

Puude ja töövõimekaotusega inimeste arv on oluliselt suurenenud

Puuetega inimeste arv on 9 aastaga tõusnud 38% võrra.

Töövõimetuspensionäride arv on tõusnud 75%.

Samamoodi on kasvavad riigi kulutused toetusteks ja pensionideks, inimeste vajadused teenuste ja abi osas.

Riigieelarvest eraldatavad vahendid:

2011 – igakuisteks toetusteks	49 211 969 eurot	
ühekordsed ja perioodilised toetused	133 639 eurot	
2010 – igakuisteks toetusteks	704 026 000 eek	44 995 462 eurot
ühekordsed ja perioodilised toetused	2 091 000 eek	133 639 eurot
2009 – igakuisteks toetusteks	703 933 458 eek	
ühekordsed ja perioodilised toetused	2 091 000 eek	

Mis põhjustab arvude suurenemist?

Elanikkonna vananemine ja vanadusega kaasnevad mitmed terviseprobleemid, toimetulekuraskused;

Raske majanduslik olukord - kõrge tööpuudus:

- ✓ võimaluste vähesus hoolitseda oma tervise eest (nö tagajärjed) – stress, depressioon, mis tugevalt mõjutab tervist - inimesed on haigemad;

Meditsiini areng – paranenud teadlikkus ja diagnoosimisvõimalused,

- ✓ meditsiiniline abi aidata elule väga väikese sünnikaaluga lapsed, kuid kellel kahjuks võivad suuremal või vähemal määral jääda püsivaid tervisekahjustusi;
- ✓ sagenenud käitumishäired,
- ✓ allergiad

Paremad abivahendid, ravimid, tervisliku toitumine jne

Kui on määratud puue, saab taotleda riiklikke toetusi

Puuetega inimestele suunatud toetused on eesmärgistatud:

1. puudest tingitud lisakulude hüvitamiseks ja rehabilitatsiooniplaanis ettenähtud tegevusteks (puudega lapsed, eakad),
2. puudest tingitud lisakulude osaliseks hüvitamiseks (tööelised).

Eesmärgiks on toetada puudega inimeste iseseisvat toimetulekut, sotsiaalset integratsiooni, võrdseid võimalusi õppimiseks ja töötamiseks.

Soovitakse vähendada puudest tingitud lisakulusid: abivahendid, hooldus, rehabilitatsioon, transpordi, töötamise või õppimisega seoses.

Sotsiaaltoetuse alus

Sotsiaaltoetuste arvutamise aluseks on puuetega inimeste sotsiaaltoetuste määr.

Sotsiaaltoetuste määr 2011. aastal on 25,57 eurot (2010. aastal 400 krooni).

Puue määratakse pikkusega 6 kuud kuni 5 aastat, lastel kuni 3 aastat.

Puude raskusastme kujunemine (3 komponenti):

Arsti hinnang inimese funktsioonide kõrvalekaldele - nägemine, kuulmine, kõne, liikumine, liigutused, kehadefektid, vaimsed võimed

Inimese hinnang oma võimetele - nägemine, kuulmine, kõne, liikumine, liigutused

Kummagi hinnang valule, ebamugavustundele

Riiklikud sotsiaaltoetused

Puudega lapse toetust makstakse igakuiselt 2011. aastal

- ✓ keskmise puudega lapsele 69,04 eurot (1080 krooni)
- ✓ raske või sügava puudega lapsele 80,55 eurot (1260 krooni).

Puudega tööealise inimese toetust makstakse igakuiselt alates 16,62 eurost (260 kroonist) kuni 53,70 euronini (840 kroonini kuus), sõltuvalt inimese lisakuludest.

Puudega vanaduspensioniealise inimese toetust makstakse igakuiselt:

- ✓ keskmise puudega isikule 12,79 eurot (200 krooni);
- ✓ raske puudega isikule 26,85 eurot (420 krooni) ja
- ✓ sügava puudega isikule 40,91 eurot (640 krooni).

Riiklikud sotsiaaltoetused (jätk)

Puudega vanema toetust makstakse igakuiselt kuni 16-aastast last (või kuni 19.aastast last kasvatavale isikule, kui laps õpib põhikoolis, gümnaasiumis, kutseõppeasutuses vm).

Toetuse suurus on 2011. aastal 19,18 eurot (300 krooni).

Õppetoetust makstakse igakuiselt mittetöötavale puudega õppurile, kes õpib **gümnaasiumi** 10.—12. klassis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis ja kellel on puudest tingituna õppetöoga seotud lisakulutusi.

Õppetoetust ei maksta juuli- ja augustikuu eest.

Õppetoetuse suurus on vastavalt tegelikele lisakulutustele 2011. aastal 6.39 – 25.57 eurot (100—400 krooni).

Riiklikud sotsiaaltoetused

Töötamistoetust makstakse 16-aastasele ja vanemale töötavale puudega inimesele, kellel on puudest tingituna tööga seotud lisakulutusi.

Toetust makstakse puudega inimese enda poolt tehtud kulutuste osaliseks hüvitamiseks kuni 255.7 eurot (**4000.- krooni**) kolme kalendriaasta jooksul. Kulutused peavad olema tehtud töötamise ajal ja olema seotud puudega.

Toetust makstakse vastavalt esitatud kuludokumentidele inimese avalduse ja selgituse alusel.

Riiklikud sotsiaaltoetused

Rehabilitatsioonitoetust makstakse 16-65-aastasele puudega inimesele aktiivseks rehabilitatsiooniks kindlates rehabilitatsiooniasutustes.

Toetust makstakse tegelike rehabilitatsioonikulude osaliseks hüvitamiseks 51,14 eurot (800 krooni), avalduse ja kuludokumentide alusel.

Täienduskoolitustoetust makstakse töötavale puudega inimesele tööalaseks ja tasemekoolituseks.

Täienduskoolitustoetust makstakse tegelike koolituskulude osaliseks hüvitamiseks kuni 613.18 eurot (9600.- eek) kolme kalendriaasta jooksul.

Toetuse taotlemisel tuleb lisadokumentidena esitada:

- tööraamat või muu töötamist tõendav dokument;
- dokument täienduskoolituskulude kohta.

Küsimused, mõtted?

monika.haukanomm@gmail.com